

oordeling

n tot vijf genomineerden per categorie te komen, hebben de juryleden eerst op eigen gelegenheid 64 inzendingen beoordeeld op basis van het door de inzenders gestrekte materiaal. In een zamenlijke bijeenkomst is uit alle inzendingen een selectie gemaakt die uiteindelijk in tien genomineerde projecten; vijf in elke categorie. In de afstemming van de jury is het beslist om uiteindelijk de genomineerde projecten te bezoeken. De praktijk blijkt namelijk dat een 'onzichtbaar' bouw materiaal als daglicht alleen voor het te ervaren is te beoordelen. Na twee sessies van elk een daglicht werd de jury door het land; van het gemeentehuis in Bronkhorst tot aan Kaap Skil op Texel. Na de tournee bleek hoe juist de beslissing was de projecten zelf in de jury te laten aanschouwen te nemen: daglicht als verbinding tussen buiten en binnen, als zintuiglijke prikkeling van de architectuur, als poëtisch bouw materiaal dat je schijnbaar onafhankelijk van de wolken, wind, zonlicht en seizoenen laat ervaren, moet je de levenden lijve' beleven. Na de beslissing van de jury om tien afzonderlijk sterk uiteenlopende projecten te nomineren, bleek een rechte keuze. Een rondgang door de gebouwen leerde met hoeveel creativiteit en originaliteit architecten in opdracht – daglicht als

bouw materiaal optimaal inzetten in de gebouwde omgeving – invulling gaven. Overigens maakte het gebouwbezoek de belangrijkste taak van de jury er bepaald niet eenvoudiger op. De uiteindelijke winnaar van de Daylight Award 2012 aanwijzen, bleek buitengewoon moeilijk.

De winnaars

Met name in de categorie woningbouw ging het om bijzondere huizen die elk op hun manier met daglicht omgaan. Van een huis zonder gevelopeningen tot een woning met een ongekend wijde blik naar drie kanten. Termen als fris, brutaal, lief, dierbaar, origineel en buitengewoon mooi gedaan streden om voorrang. Het kwam volgens één van de juryleden neer op appels, peren, pruimen en kersen met elkaar vergelijken, en dat is geen geringe opgave. De onderlinge verschillen waren groot, maar bij alle vijf de woningen hadden de opdrachtgevers een uitgesproken daglichtambitie. Na lang argumenteren, discussiëren en meermaals herformuleren, kwam de jury tot het oordeel dat Licht Budget, een woning zonder gevelopeningen van Courage architecten, winnaar moest zijn in de categorie woningbouw. Kaap Skil, museum van jutters en zeelui van Mecanoo wint in de categorie utiliteit.

Kaap Skil, museum van jutters en zeelui (Mecanoo)

De eerste indruk die Kaap Skil van Mecanoo maakt volgens de jury, is hoe fantastisch het gebouw in het dorpje staat. Het schikt zich naar zijn omgeving ondanks dat het zowat vier keer de maat heeft van de omliggende huisjes. In de ogen van de jury gaat het bij Kaap Skil om volstrekte pretentieloosheid. Het hele gebouw probeert nergens iets anders te zijn dan het is: een museum van jutters en zeelui. Het daglicht in het gebouw is volgens de jury het resultaat van zich goed kunnen voegen in het dorpje. Van buiten lijkt het een gesloten gebouw, van binnen kijk je dwars door het gebouw heen. Door de transparante lattenstructuur is het weer bijna voelbaar. Zon, wolken, onweer en regen: buiten komt binnen als beleving en emotie en dat is een kernkwaliteit voor een gebouw met de Waddenzee op een steenworp afstand. Op een eiland als Texel moet de bezoeker de elementen kunnen ervaren: ze vormden en vormen het eiland en door de vormgeving van de gevel is een permanente connectie met de elementen verzekerd. De collectie vraagt eveneens om een daglichtmuseum en waar dat niet kan bijvoorbeeld de enorme maquette in het ondergrondse deel is het ook volledig weggelaten. Die consequente ontwerphouding maakt het gebouw

krachtig. Door zijn pretentieloosheid en transparantie dwars door het hele gebouw heen, maar ook door de manier waarop Mecanoo de ruige lattenstructuur aan de gevel toch wist te benutten als een subtiele 'voile' die het daglicht filtert en verzacht zonder uit het oog te verliezen dat een Juttersmuseum op een eiland een ongecompliceerde, maar goed doordachte architectuur vraagt, kwam de jury tot de slotsom dat dit gebouw winnaar is van de Daylight Award 2012 in de categorie utiliteit.

Licht Budget (Courage architecten)

Wie op Licht Budget in Almere afloopt, ziet een soort 'black box' zonder gevelopeningen op een witte plint op een krappe kavel staan. Een woning zonder ramen, wat heeft zo'n gebouw te zoeken bij een prijs als de Daylight Award? Tot zover het vooroordeel. Wie de woning binnenloopt, ervaart direct dat daglicht rijkelijk tot diep de woning binnenstroomt door de openingen aan drie kanten van het dakvlak. Niet al de gevels blijken gesloten: die aan de straatzijde is gemaakt van translucente polycarbonaat panelen (lichtdoorlaat van 10%) en laat daglicht door. Een subtiel element, in eerste instantie denk je als bezoeker aan de weerschijn van licht via het dak, maar bij nadere beschouwing blijkt dat het toch om licht van buiten gaat. De 'gesloten' gevels zijn een

nadrukkelijke wens van de opdrachtgever. Krap als de kavel is, heeft hij geen behoefte aan zicht op de burens. Dit gegeven is door Courage architecten volgens de jury buitengewoon origineel vertaald. Het is ook een bijzondere interpretatie van het Bouwbesluit waar de minimale daglichteisen rigide moeten worden ingevuld. Vanuit het gelijkwaardigheidbeginsel is met heel veel overredingskracht richting ambtenaren bouwenwoningtoezicht het ontwerp goedgekeurd. Het resultaat is daarmee een extreem voorbeeld van een woning met minimale gevelopeningen (alleen op de begane grond – tuinzijde). De jury noemt Licht Budget fris, brutaal, innovatief en origineel. Het is zonder meer een knappe prestatie om met relatief weinig financiële middelen zo'n resultaat neer te zetten. Het concept inspireert en daagt uit, maar zal volgens de jury naar alle waarschijnlijkheid weinig navolging vinden. Jammer is dat er nauwelijks daglicht in horizontale richting de woning binnendringt. Een ander punt van kritiek is dat het licht driezijdig via de wanden binnenvalt, en precies daar zijn de verkeersruimtes gesitueerd. De verblijfruimtes liggen er als eilanden tussenin en ontvangen beperkt direct daglicht. Toch wees de jury Licht Budget als winnaar aan in de categorie woningbouw omdat het huis klopt in zijn situatie en naadloos

aansluit op de wensen van de opdrachtgever. Het is een pleidooi voor verruiming van de invulling van de rigide Bouwbesluit eisen. Courage architecten bewijst met dit huis dat je ook voor een bescheiden beurs een uitzonderlijk, innovatief (industriële) concept kunt neerzetten met een hoofdrol voor indirect daglicht en nauwelijks uitzicht.

De overige genomineerden

Woningbouw

Watervilla Amsterdam (Framework i.s.m. Studio Prototype)

De jury noemt de watervilla een parel middenin een woongebied vol woonboten. Er drijft niets wat ook maar in de buurt komt van de creatie van Framework en Studio Prototype. Het patroon van verticale latten dat samenvalt met de gesloten opbouw van de huid als opbouw van de betonnen bak, is in de ogen van de jury een stijlbreuk met alle traditionele woonboten. Ronduit mooi is het spel van lichtreflectie via het wateroppervlak en de rest van de omgeving op de wanden, vloeren en plafonds van de watervilla. Hier blijkt hoe gelukkig de keuze is voor Western Red Cedar als materiaal voor de verticale latten. Het daglicht krijgt er een warme gloed van en dat voelt goed. Bijzonder fraai uitgevoerd is het tot patio uitgewerkte trappenhuis met